

За сите градоначалници кои не доставиле анкетен лист веќе се изготвуваат прекршочни пријави...

Ако не се реши проблемот со наследените долгови на општините, ќе дојде до блокирање на нивните сметки и до блокирање на целиот процес на трансфер на власта од централно на локално ниво.

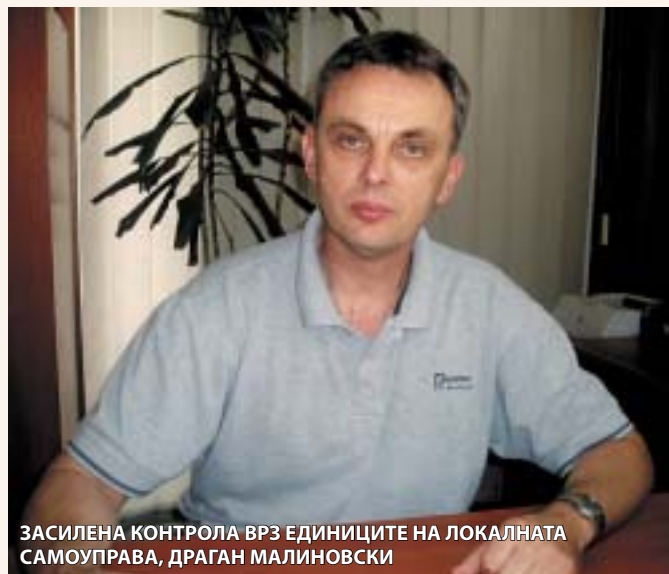
■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Од 1 јули 2005 година стапува на сила Законот за територијална организација на единиците на локалната самоуправа, според кој се предвидува пренесување на надлежностите од државно на локално ниво. Децентрализацијата, надлежностите и начинот на финансирање на локалната самоуправа во нова законска рамка, пред сè, заради нејзините зголемени надлежности, ја отвора и "вратата" за можни злоупотреби и коруптивно однесување на носителите на јавните функции на локално ниво. И токму пред стартот на децентрализацијата, веќе почнаа да се шират информации како градоначалниците ги злоупотребуваат дискреционите овластувања, како во локалната администрација вработуваат блиски роднини, и сл. Освен тоа, постојат и информации за тоа како некои градоначалници сè уште не го пријавиле својот имот.

Државната комисија за спречување на корупцијата излезе со Анекс-мерки за превенција и репресија на корупцијата во рамките на локалната самоуправа. Нејзиниот претседател Драган Малиновски објаснува дека Анексот како документ некако природно се наметнал со децентрализацијата.

"Ние имаме државни програми за спречување на корупцијата, каде во делот на превенцијата, ги сугерираме мерките и активностите кои

треба да се преземат на генерален план за спречување на корупцијата. Кога ја носевме програмата, фактичката состојба не беше ваква каква што е сега со процесот на децентрализација, па оттаму ни се наметна потребата на некој начин да ја пресретнеме состојбата во овој процес на децентрализација, со оглед на тоа што голем дел од надлежностите (финансиски средства и можности за употреба на тие финансиски средства и можноста за корупција), би се свеле на локално ниво. Тоа е една специфика на локалната самоуправа што на некој начин не ни беше покриена во државната програма и токму затоа се решивме за носење на овој Документ. Методологијата беше приближно иста како кога ја изготвувавме државната програма за спречување на корупцијата, со тоа што кај локалната самоуправа сега немавме можност да ја согледуваме постојната состојба, освен во финансискиот дел. Значи, не знаеме каква ќе биде администрацијата за да можеме да извлечеме консеквенци. Одевме со еден позитивистички пристап, така ги дефиниравме мерките кои треба да се преземат за да добиеме ефикасна администрација, како предуслов за задоволување на очекувањата и правата на граѓаните. Натаму, во делот на финансиите, на транспарентното постапување, програмата е поделена во

ЗАСИЛЕНА КОНТРОЛА ВРЗ ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА, ДРАГАН МАЛИНОВСКИ

ОБЕЛОДЕНУ ГРАДОНАЧА ГО ПРИЈАВИ

ОПШТИНСКИ НАДЛЕЖНОСТИ

Од денес (1 јули 2005 година) општините се надлежни за вршење на следниве работи: урбанистичко (урбано и рурално) планирање, издавање одобрение за градење објекти од локално значење утврдени со закон, уредување на просторот и уредување на градежното земјиште; заштита на животната средина и природата - мерки за заштита и спречување од загадување на водата, воздухот, земјиштето, заштита на природата, заштита од бучавата и нејонизирачкото зрачење; локален економски развој - планирање на локалниот економски развој; утврдување на развојните и структурните приоритети; водење на локалната економска политика; поддршка на развојот на малите и средните претпријатија и на претприемништвото на локално ниво и во тој контекст, учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции и агенции и промовирање на партнерство; комунални дејности - снабдување со вода за пиење; испорака на технолошка вода; одведување и пречистување на отпадните води; јавно осветлување; одведување и третман на атмосферските води; одржување на јавната чистота; собирање, транспортирање и постапување со комуналниот цврст и технолошки отпад; уредување и организирање на јавниот локален превоз на патници; снабдување со природен гас и топлинска енергија; одржување на гробовите, гробиштата, крематориумите и давањето погребални услуги; изградба, одржување, реконструкција и заштита на локалните патишта, улици и други инфраструктурни објекти; регули-

неколку делови: општинска администрација и локална управа; јавен сектор; транспарентност, одговорност и отчетност, како принципи на функционирање; и финансирање на единиците на локалната самоуправа. Тоа се неколку подрачја кои се разработени во оваа Анекс програма", вели Малиновски.

МОНИТОРИНГ

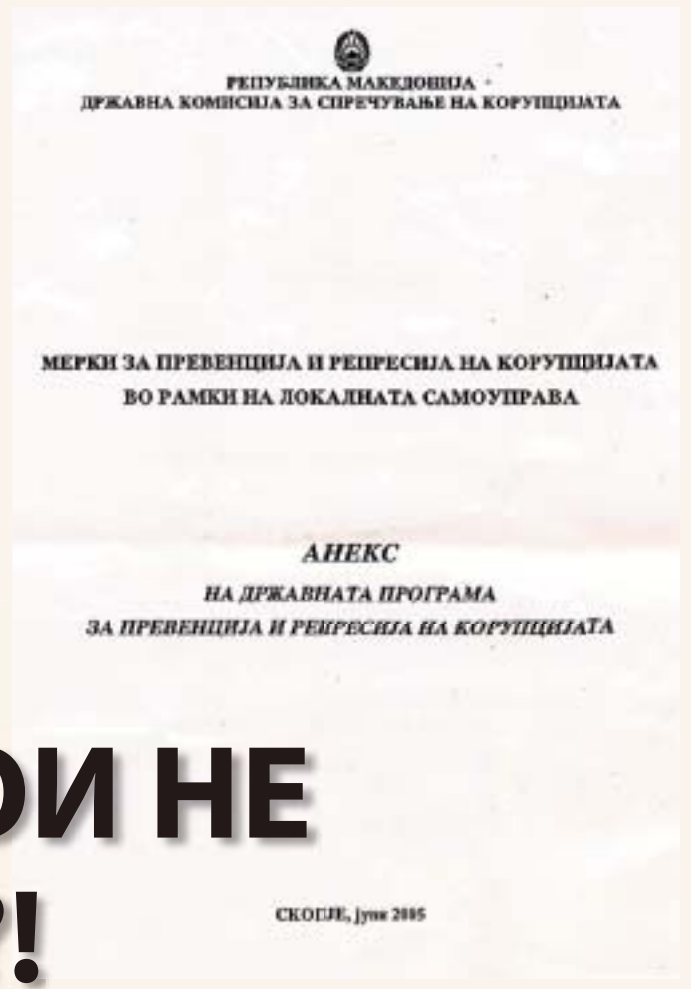
Во оваа програма е наведено дека е неопходна обука за новите и за пренесените надлежности на градоначалниците и овластените раководни службеници, но

и засилен мониторинг од градоначалникот, соодветните министерства... Засилување или воспоставување, таму каде што ги нема механизмите за поплаки и за жалби и можност за обелоденување на неефикасноста, а тоа значи воведување механизми за оценување на ефикасноста на администрацијата на граѓаните.

"Во делот на транспарентно, отчетно и одговорно однесување - додава Малиновски - имаме предвидено низа мерки, кои го подразбираат транспарентното однесување, а единствено мониторингот врз транспарентното од-

ВАЊЕ НА ЛНИЦИТЕ КОИ НЕ ЛЕ ИМОТОТ?!

рање на режимот на сообраќајот; изградба и одржување на уличната сообраќајна сигнализација; изградба и одржување на јавниот простор за паркирање; отстранување на непрописно паркираните возила; отстранување на хаварисаните возила од јавните површини; изградба и одржување на пазарите; чистење на оџаците; одржување и користење на парковите, зеленлото, парк-шумите и рекреативните површини; регулација, одржување и користење на речните корита во урбанизираните делови; определување на имињата на улиците, плошадите, мостовите и другите инфраструктурни објекти; култура - институционалната и финансиската поддршка на културните установи и проекти; негување на фолклорот, обичаите, старите занаети и слични културни вредности; организирање културни манифестации; поттикнување разновидни специфични форми на творештво; спорт и рекреација - развој на масовниот спорт и рекреативните активности; организирање спортски приредби и манифестации; одржување и изградба на објекти за спорт; поддршка на спортски сојузи; социјална заштита и заштита на децата - детски градинки и домови за стари (сопственост, финансирање, инвестиции и одржување); остварување социјална грижа за инвалидните лица; деца без родители и родителска грижа; деца со воспитно-социјални проблеми; деца со посебни потреби; деца од еднородителски семејства; деца на улица; лица изложени на социјален ризик; лица засегнати со злоупотреба на дрога и алкохол; подигање на свеста на населението; домување на лица со социјален ризик; остварување право и воспитување на децата од предучилишна возраст. Вршењето на овие надлежности е во со-

гласност со Националната програма за развој на социјалната заштита; образование - основање, финансирање и администрирање на основни и средни училишта, во соработка со централната власт, во согласност со законот, организирање превоз и исхрана на ученици и нивно сместување во ученички домови; здравствената заштита - управување со мрежата на јавните здравствени организации и објекти од примарна здравствена заштита кои треба да вклучат застапеност на локалната самоуправа во сите одбори на сите здравствени организации во јавна сопственост, здравствено воспитување; унапредување на здравјето; превентивни активности; заштита на здравјето на работниците и заштита при работа; здравствен надзор над животната средина; надзор над заразните болести; помош на пациенти со специјални потреби (на пример, ментално здравје, злоупотреба на деца итн.) и други области кои ќе бидат утврдени со закон; спроведување подготовки и преземање мерки за заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра од воени разурнувања, природни непогоди и други несреќи и од последиците предизвикани од нив; противпожарна заштита која ја вршат територијалните противпожарни единици; надзор над вршењето на работите од нејзина надлежност и други работи определени со закон.

Заради извршување на своите надлежности, општините можат да основаат јавни служби, во согласност со Законот. Општината може да го делегира вршењето на одредени работи од јавен интерес од локално значење на други правни или физички лица, врз основа на договор за извршување на работи од јавен интерес, во согласност со Законот.

несување може да ни овозможи превенција во делот на корупцијата. Ако обезбедиме една прозрочност во функционирањето на органите на локалната самоуправа, вклучувајќи го и градоначалникот, но не само тој да спроведува мониторинг, туку и врз него да се спроведува мониторинг, на тој начин ќе се обезбеди транспарентност (преку информирањето, веб-страниците на општините). Тоа се принципи на однесување на сите органи на локалната самоуправа. Тоа може да се обезбеди и преку одредбите на статутите на општините. Во Законот за локална самоуправа, во член 8, задолжително се утврдува начинот на информирање и на достапност, значи јавност на единиците на локалната самоуправа и затоа мора да се предвидат механизми како да се обезбеди транспарентност".

Малиновски коментира дека освен оние државни традиционални институции, кои по законска должност вршат мониторинг, како што е Државниот ревизор, инспекциските служби, централните органи, во овој дел многу значајна е и улогата на невладиниот сектор. Тоа значи да се обезбеди можност како невладиниот сектор, разните здруженија (облици на организирање на граѓаните), да можат да учествуваат и да бидат присутни во работата на советите. Тие мора да бидат вклучени во овој процес на мониторинг и на некој начин во иницијативниот дел, затоа што едно е мониторингот сам по себе да следи што се случува таму, но уште поважна е иницијативноста на граѓаните преку нивните асоцијации да наметнат теми при носењето на програми на органите на локалната самоуправа. Мора да има една двонасочност, ако се обезбеди таков внатрешен живот на единиците на локалната самоуправа, сметам дека на тој начин ќе имаме ефикасна превенција. Ако Советот, институциите, општината, градоначалникот, службите бидат затворени за

граѓаните, тоа само по себе доведува до проблеми".

ДОЛГОВИ

Граѓаните се прашуваат како градоначалниците можат да бидат транспарентни, кога дел од нив не го пријавиле имотот со кој располагаат.

"Тоа - дополнува Малиновски - на некој начин е лош

"Факт е дека голем дел од општините имаат многу наследени долгови. Ова е проблем кој општините не можат сами да го решат и ќе мора во соодество со централната власт овие проблеми системски да ги решат за да може општината да почне со извршувањето на новите функции. Ако тоа не се реши ќе дојде до блокирање на сметките на општините, ќе се бло-

локалната администрација е оставена сама на себе и од нејзината стручност и компетентност ќе зависи како ќе ги извршува работите на терен. Токму затоа воопшто не би требало да има двоумење дали сакаме да имаме ефикасна администрација или сакаме да вработуваме роднини, партиски структури, кои нема да ги задоволуваат потребите на администрацијата".

сигнал кој доаѓа. Би сакал да верувам дека се работи за неинформираност, или да кажеме преангажираност во целиот овој процес. Меѓутоа, нема никакво оправдување кога е во поглед обврската - декларирањето на својот имот. Ние јасно кажавме дека за сите оние кои не доставиле анкетен лист веќе сме во постапка на изготвување прекршочни пријави, тие ќе бидат доставени и ќе бидат објавени имињата на градоначалниците кои не ги доставиле анкетните листови. Да барате разрешување не можете, бидејќи граѓаните ги избрале, меѓутоа јавноста нека знае кои се тие градоначалници кои на ваков начин се однесуваат".

Сепак, проблем се и наследените долгови во одделни единици на локалната самоуправа. Тие, како што вели и претседателот на Комисијата за спречување на корупцијата, претставуваат еден од најсериозните проблеми за спроведување на децентрализацијата.

кира целиот процес на трансфер на власта и во овој процес ќе има сериозни проблеми".

Проблем и се партиските, роднинските врски, со еден збор непотизмот, што може да предизвика неефикасна администрација.

"Ние во Анексот јасно сугериравме дека најдобра брана за непотизмот и за сите други видови конфликт на интереси, кои можат да се јават, е доследната примена на Законот за државни службеници. Ако при формирањето на таа општинска организација приоѓаме со примена на мерит-системот ќе ја обезбедиме потребната стручност и квалификуваност на локалната администрација, што е неопходно за да може да функционира. Многу често, во некои дамнешни времиња, тоа можеше да се толерира, бидејќи единиците на локалната самоуправа функционираа по некои воспоставени процедури каде немаше потреба од некоја поголема инвентивност. Сега

"Ние - продолжува Драган Малиновски - сугериравме што треба да се направи. Тоа може да биде алатка за оние кои се позитивно ориентирани кон вршењето на својата работа и чесно приоѓаат кон извршување на своите обврски. Меѓутоа, не треба да се занемари фактот дека има и структури кои во своите функции во локалната самоуправа гледаат само привилегии и можност за злоупотреба. За нив нема да има никаква толеранција, за нив важат сите закони кои важат и за функционирањето на централната власт. Онаму каде што ќе бидат констатирани незаконитости во постапувањето ќе бидат преземени и соодветни санкции".

Претседателот на Комисијата за спречување на корупцијата потенцира дека и досега оваа Комисија ја следела работата на локалната самоуправа во димензиите во кои таа досега ги имала своите надлежности. Но, најавува дека отсега па натаму ќе има засилена контрола.